YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kuudes jaosto)
19 päivänä tammikuuta 1995 *

Yhdistetyissä asioissa C-351/93, C-352/93 ja C-353/93,

jotka College van Beroep voor het Bedrijfsleven (Alankomaat) on saattanut ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan mukaisesti yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen ensin mainitussa tuomioistuimessa vireillä olevissa riita-asioissa

H. A. van der Linde

ja

Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij,

sekä

Tracotex Holland BV

ja

Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

ennakkoratkaisun asiassa C-351/93: kuivattujen viinirypäleiden tuonnissa noudatettavan vähimmäishintajärjestelmän soveltamista koskevista yksityiskohtaisista erityissäännöistä 30 päivänä heinäkuuta 1985 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 2237/85 (EYVL L 209, s. 24) 2 artiklan 3 kohdan tulkinnasta ja pätevyydestä, sekä hedelmä- ja vihannesjalostealan yhteisestä markkinajärjestelystä 24 päivänä helmikuuta 1986 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 426/86 (EYVL L 49, s. 1) 9 artiklan tulkinnasta; asiassa C-352/93: kuivattujen viinirypäleiden tuonnissa noudatettavista suojatoimenpiteistä annetussa asetuksessa (ETY) N:o 2742/82 (EYVL L 99, s. 12) säädetyn tasoitusmaksun soveltamisesta 15 päivänä huhtikuuta 1988 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 994/88 tulkinnasta; kuivattujen viinirypäleiden tuonnissa noudatettavista suojatoimenpiteistä 13 päivänä lokakuuta 1982 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 2742/82 (EYVL L 290, s. 28) 4 artiklan 3 kohdan tulkinnasta ja pätevyydestä; sekä hedelmä- ja vihannesjalostealan yhteisestä markkinajärjestelystä 14 päivänä maaliskuuta 1977 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 516/77 (EYVL L 73, s. 1) 14 artiklan tulkinnasta; asiassa C-353/93: eräiden griotti-kirsikoiden tuonnissa noudatettavista suojatoimenpiteistä 14 päivänä kesäkuuta 1985 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 1626/85 (EYVL L 156, s. 13) 3 artiklan 3 kohdan tulkinnasta ja pätevyydestä; sekä edellä viitatun asetuksen (ETY) N:o 426/86 18 artiklan 2 kohdan tulkinnasta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja F. A. Schockweiler, tuomarit P. J. G. Kapteyn, G. F. Mancini, C. N. Kakouris (esittelevä tuomari) ja J. L. Murray,

julkisasiamies: W. van Gerven,
kirjaaja: H. A. Rühl, hallintovirkamies, viransijainen,

ottaen huomioon seuraavat sille esitetyt kirjalliset huomautukset:

— H. A. van der Linden puolesta, asianajaja T. R. Ottervanger, Bryssel,

— Alankomaiden hallituksen puolesta, asiamiehenä ulkoministeriön oikeudellinen neuvonantaja, A. Bos,

— Kreikan hallituksen puolesta, asiamiehinä valtion oikeudellisen neuvoston avustava oikeudellinen neuvonantaja, V. Kontolaimos, ja valtion oikeudellisen neuvoston asiamies, V. Pelekou,

— Euroopan yhteisöjen komission puolesta, asiamiehenä oikeudellisen osaston virkamies, Th. van Rijn,

ottaen huomioon käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan Tracotex Holland BV -nimistä yhtiötä edustavien KPMG Meijburg & Co:n veroasiantuntijoiden N. P. J. Ooyevaarin ja M. E. van Hiltenin sekä Kreikan hallitusta edustavan V. Kontolaimosin sekä Euroopan yhteisöjen komission asiamiehen Th. van Rijn esittämät suulliset huomautukset 14.7.1994 pidetyssä suullisessa käsittelyssä,

kuultuaan julkisasiamiehen 27.9.1994 pidetyssä suullisessa käsittelyssä esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 College van Beroep voor het Bedrijfsleven (Alankomaat) on 23.4.1993 tekemällään pyynnöllä (asia C-351/93), joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 12.7.1993, esittänyt ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan mukaisesti kaksi ennakkoratkaisukysymystä kuivattujen viinirypäleiden tuonnissa noudatettavan vähimmäishintajärjestelmän soveltamista koskevista yksityiskohtaisista erityissäännöistä 30 päivänä heinäkuuta 1985 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 2237/85 (EYVL L 209, s. 24) 2 artiklan 3 kohdan tulkinnasta ja pätevyydestä, sekä hedelmä- ja vihannesjalostealan yhteisestä markkinajärjestelystä 24 päivänä helmikuuta 1986 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 426/86 (EYVL L 49, s. 1) 9 artiklan tulkinnasta.

2 College van Beroep voor het Bedrijfsleven (Alankomaat) on 23.4.1993 tekemällään pyynnöllä (asia C-352/93), joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 12.7.1993, ja jota on muutettu 27.10.1993 tehdyllä pyynnöllä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 12.11.1993, esittänyt ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan mukaisesti neljä ennakkoratkaisukysymystä kuivattujen viinirypäleiden tuonnissa noudatettavista suojatoimenpiteistä annetussa asetuksessa (ETY) N:o 2742/82 (EYVL L 99, s. 12) säädetyn tasoitusmaksun soveltamisesta 15 päivänä huhtikuuta 1988 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 994/88 tulkinnasta; kuivattujen viinirypäleiden tuonnissa noudatettavista suojatoimenpiteistä 13 päivänä lokakuuta 1982 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 2742/82 (EYVL L 290, s. 28) 4 artiklan 3 kohdan tulkinnasta ja pätevyydestä; sekä hedelmä- ja vihannesjalostealan yhteisestä markkinajärjestelystä 14 päivänä maaliskuuta 1977 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 516/77 (EYVL L 73, s. 1) 14 artiklan tulkinnasta.

3 College van Beroep voor het Bedrijfsleven (Alankomaat) on 23.4.1993 tekemällään pyynnöllä (asia C-353/93), joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 12.7.1993, esittänyt ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan mukaisesti kolme

ennakkoratkaisukysymystä eräiden griotti-kirsikoiden tuonnissa noudatettavista suojatoimenpiteistä 14 päivänä kesäkuuta 1985 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 1626/85 (EYVL L 156, s. 13) 3 artiklan 3 kohdan tulkinnasta ja pätevyydestä; sekä edellä viitatun asetuksen (ETY) N:o 426/86 18 artiklan 2 kohdan tulkinnasta.

4 Asioihin C-351/93 ja C-352/93 liittyvät kysymykset on esitetty tullivälittäjä H. A. van der Linden ja Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserijn (Maatalous-, luonnonvara- ja kalastusministeriö) välillä olevan kahden riita-asian yhteydessä, jotka koskevat Van der Lindeltä vaadittua tasoitusmaksua sillä perusteella, ettei jälkimmäinen ollut noudattanut vähimmäistuontihintaa Turkista peräisin olevien kuivattujen viinirypäleiden tuonnissa.

5 Asiaan C-353/93 liittyvät kysymykset on esitetty Rotterdamissa sijaitsevan suljetun osakeyhtiön "société 'fermée' à responsabilité limitée" Tracotex Holland BV:n (jäljempänä Tracotex) ja Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserijn välillä olevan riita-asian yhteydessä, joka koskee Tracotexilta vaadittua tasoitusmaksua sillä perusteella, ettei jälkimmäinen ollut noudattanut vähimmäistuontihintaa entisestä Jugoslaviasta peräisin olevien griotti-kirsikoiden tuonnissa.

6 Yhteisöjen tuomioistuimen presidentti on työjärjestyksen 43 artiklan mukaisesti päättänyt 6.9.1993 antamallaan määräyksellä yhdistää edellä mainitut kolme asiaa kirjallista ja suullista käsittelyä sekä tuomiota varten.

7 Ottaen huomioon, että jotkut esitetyistä kysymyksistä koskevat peräkkäin voimaan tulleita yhteisön säädöksiä, on syytä käsitellä mainitut kolme asiaa asian-

omaisten yhteisön säädösten aikajärjestystä noudattaen. Asia C-352/93 on siten käsitelty ennen asioita C-351/93 ja C-353/93.

Asia C-352/93

Yhteisön säädökset

8 Asiaan liittyvistä asiakirjoista ilmenee, että riita-asian kohteena oleva maahantuonti tapahtui vuoden 1984 kesäkuussa. Tuona aikana sovellettiin seuraavia säännöksiä.

9 Edellä mainitun asetuksen (ETY) N:o 516/77 14 artiklan 1 kohdassa säädetään mahdollisuudesta soveltaa asianmukaisia suojatoimenpiteitä kolmansien maiden kanssa käytävässä kaupassa, jos tuonnin tai viennin seurauksena yhden tai useamman asetuksessa mainitun tuotteen markkinoilla yhteisössä on aiheutunut tai on vaarassa aiheutua vakavia häiriöitä, jotka saattavat vaarantaa perustamissopimuksen 39 artiklassa määrättyjen tavoitteiden saavuttamisen. Artiklan 1 kohdan 2 kappaleen mukaan neuvosto antaa komission ehdotuksesta yksityiskohtaiset säännöt mainitun säännöksen soveltamisesta.

10 Edellä mainitun asetuksen 14 artiklan 2 kohdassa annetaan komissiolle toimivalta ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin 1 kohdassa mainitun tilanteen ilmetessä.

11 Asetuksen 14 artiklan 1 kohdan nojalla neuvosto on antanut 14.3.1977 asetuksen (ETY) N:o 521/77, jossa säädetään suojatoimenpiteiden soveltamista koskevat yksityiskohtaiset säännöt hedelmä- ja vihannesjalostealalla (EYVL L 73, s. 28). Edellä mainitun asetuksen 2 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaan kaikkien tuotteiden osalta voidaan toteuttaa seuraavia toimenpiteitä:

"— vähimmäishintajärjestelmä, jonka alapuolella tuonnin edellytykseksi voidaan asettaa sellaisen hinnan noudattaminen, joka vastaa vähintään kyseiselle tuotteelle asetettua vähimmäishintaa,

— viennin täydellinen tai osittainen lakkauttaminen".

12 Kuivattujen viinirypäleiden markkinoilla vuoden 1981/1982 markkinointikampanjan seurauksena esiintyneiden häiriöiden johdosta komissio antoi asetuksen (ETY) N:o 516/77 14 artiklan 2 kohdan nojalla edellä mainitun asetuksen (ETY) N:o 2742/82. Jälkimmäisen asetuksen 2 artiklassa säädetään kuivattujen viinirypäleiden tuonnissa noudatettava vähimmäistuontihinta (kohta 1) sekä sovellettava kiinteämääräinen tasoitusmaksu (kohta 2), silloin kun vähimmäistuontihintaa ei ole noudatettu.

13 Edellä mainitun asetuksen 4 artiklan 1 kohdassa, sellaisena kuin se on muutettuna komission 5.4.1984 antamalla asetuksella (ETY) N:o 936/84 (EYVL L 96, s. 13), säädetään, että tuontihinta muodostuu: a) fob-hinnasta alkuperämaassa ja b) kuljetus- ja vakuutuskustannuksista siihen asti, kun tuote saapuu yhteisön tullialueelle.

14 Asetuksen 4 artiklan 3 kohdassa, sellaisena kuin se on muutettuna edellä viitatulla asetuksella (ETY) N:o 936/84, säädetään seuraavaa:

"Jos tulliviranomaisille esitetty lasku ei ole tuotteen alkuperämaassa olevan maastaviejän laatima tai jos viranomaisilla on aihetta epäillä, ettei ilmoitettu hinta vastaa fob-hintaa alkuperämaassa, toimivaltaiset kansalliset viranomaiset soveltavat tarvittavia menetelmiä hinnan määrittämiseksi ja ottavat huomioon erityisesti maahantuojan noudattaman jälleenmyyntihinnan."

15 Tasoitusmaksun kiinteästä ominaisuudesta johtuen asetuksen (ETY) N:o 2742/82 pätevyys on kiistetty useiden riita-asioiden yhteydessä. Asiassa 77/86 National Dried Fruit Trade Association 11.2.1988 antamassaan tuomiossa (Kok. 1988, s. 757) yhteisöjen tuomioistuin on julistanut asetuksen (ETY) N:o 2742/82 mitättömäksi siltä osin, kuin siinä säädetty tasoitusmaksu on kiinteämääräinen.

16 Edellä mainitun tuomion seurauksena komissio on antanut edellä viitatun asetuksen (ETY) N:o 994/88. Mainitun asetuksen 1 artiklan mukaan sellaisilla maahantuojilla, jotka ovat suorittaneet asetuksessa (ETY) N:o 2742/82 säädetyn tasoitusmaksun, on oikeus saada takaisin seuraavien arvojen välinen erotus:

"a) asetuksen (ETY) N:o 2742/82 ja sen muutosten perusteella peritty tasoitusmaksu,

vähennettynä

b) edellä viitatun asetuksen 2 artiklan 1 kohdassa vahvistetun vähimmäishinnan ja vapaaseen liikkeeseen luovutuksen jälkeisen tuontihinnan välisellä erotuksella".

Riita-asia ja ennakkoratkaisukysymykset

17 Van der Linde oli tuonut Alankomaihin Fitmay Limited -nimisen yhtiön nimissä Turkista peräisin olevia kuivattuja viinirypäleitä. Tulliviranomaisten hyväksymä tuonti-ilmoitus oli tehty 25.6.1984. Tarkastuksen jälkeen, jota oli jouduttu lykkäämään välttämättömän tutkimuksen vuoksi, l'Inspecteur der Invoerrechten en Accijnzen (tuontimaksujen ja valmisteverojen tarkastaja, jäljempänä tarkastaja) oli kuitenkin 17.2.1989 tekemällään päätöksellä kehottanut Van der Lindeä suorittamaan tasoitusmaksun.

18 Edellä mainittu päätös perustui FIODin (Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst, verotukseen liittyvä tarkastus- ja tiedotusvirasto) vuosina 1984 ja 1985 tekemän tutkimuksen tuloksiin, joka koski Turkista peräisin olevien kuivattujen viinirypäleiden tuonnissa tapahtunutta mahdollista petosta. Asiaan liittyvistä asiakirjoista ilmenee, että pääasian vastaajan mukaan yksi tutkimuksen syistä oli se, että turkkilaisten kuivattujen viinirypäleiden Alankomaihin suuntautuvan tuonnin yhteydessä ei juuri milloinkaan määrätty tasoitusmaksua, vaikka kyseisten kuivattujen viinirypäleiden markkinahinta oli (huomattavasti) vähimmäistuontihintaa alhaisempi. Tarkastus paljasti, että tasoitusmaksun välttämiseksi käytettiin erilaisia keinoja. Muun muassa tiettyjä ulkomaisia yrityksiä käytettiin välikäsinä laskutusprosessissa, jotta tuontihinta saataisiin keinotekoisesti nostetuksi vähimmäistuontihintaa korkeammaksi. Fitmay Limited oli yksi edellä mainitun kaltaisista välikätenä käytetyistä ulkomaisista yrityksistä.

19 Tarkemmin sanottuna pääasian vastaajan mielestä tarkastukset osoittivat, että kuivattujen viinirypäleiden maastaviejä Alpaslan Besikcioglu oli myynyt tuotteitaan

Lontoossa sijaitsevalle Fitmay Limited -nimiselle yhtiölle vähimmäistuontihintaa korkeammalla hinnalla. Lasku oli liitetty tuonti-ilmoitukseen, jonka Fitmay Limited oli maahantuojana laatinut. Maahantuonnin jälkeen kuivatut viinirypäleet myytiin Izmir Fig Packers -nimiselle turkkilaiselle yritykselle, jonka osakkeista 99 % on Alpaslan Besikcioglun hallussa. Myyntihinta Izmir Fig Packersille oli hieman korkeampi kuin Fitmay Limitedin suorittama ostohinta. Izmir Fig Packers myi kuivatut viinirypäleet tämän jälkeen vähimmäistuontihintaa huomattavasti alhaisemmalla hinnalla Stolp International -nimiselle yhtiölle, joka on Alankomaiden yksi kuivattujen viinirypäleiden tärkeimmistä maahantuojista. Stolpin asiakkailtaan perimä jälleenmyyntihinta oli myös vähimmäistuontihintaa alhaisempi. Jälleenmyynnistä aiheutui siten tappiota Izmir Fig Packersille. Kyseiset tappiot katettiin muun muassa Alpaslan Besikcioglun tekemillä talletuksilla Izmir Fig Packersin pankkitilille.

20 Fitmay Limited ja Van der Linde valittivat tarkastajan tekemästä päätöksestä College van Beroep voor het Bedrijfsleven -nimiseen tuomioistuimeen. Valituksessaan he ovat kiistäneet muun muassa sen, että edellä mainittua komission asetusta (ETY) N:o 994/88 voitaisiin käyttää oikeudellisesti pätevänä perustana tasoitusmaksua laskettaessa. Valittajat ovat kiistäneet myös edellä viitatun asetuksen (ETY) N:o 2742/82 4 artiklan 3 kohdan pätevyyden siltä osin, kuin siinä asetetaan kansallisten viranomaisten tehtäväksi itse määrittää tuontihinta, silloin kun on aihetta epäillä ilmoitetun hinnan totuudenmukaisuutta.

21 Näiden olosuhteiden vallitessa College van Beroep voor het Bedrijfsleven on päättänyt lykätä asian käsittelyn siihen asti, kun yhteisöjen tuomioistuin on antanut ennakkoratkaisunsa seuraaviin kysymyksiin:

"1) Onko ensimmäistä kertaa määrättävää tasoitusmaksua laskettaessa asetusta (ETY) N:o 994/88 pidettävä oikeudellisesti pätevänä perustana asetuksen

(ETY) N:o 2742/82 asemesta, joka julistettiin mitättömäksi yhteisöjen tuomioistuimen 11.2.1988 antamalla tuomiolla asiassa 77/86?

2) Jos vastaus ensimmäiseen kysymykseen on myönteinen, onko kyseistä asetusta tällöin tulkittava siten, että tasoitusmaksu on laskettava vähimmäistuontihinnan ja todetun tuontihinnan välisen erotuksen perusteella, vai onko perustana käytettävä mitättömäksi julistettua kiinteämääräistä maksua ja sen jälkeen tarvittaessa korjata sitä edellä mainitun asetuksen säännöksiä soveltaen?

3) Onko komission asetuksen (ETY) N:o 2742/82 4 artiklan 3 kohtaa tulkittava siten, että silloin kun tulliviranomaisilla on aihetta epäillä, ettei mainittu hinta vastaa fob-hintaa alkuperämaassa,

a) tosiseikkoja voidaan ottaa huomioon ainoastaan sen arvioimiseksi, mikä on todellisuudessa, joko välittömästi tai välillisesti, maastaviejän vaatima ja maahantuojan maksama tuontihinta;

vai siten, että

b) toimivaltaiset viranomaiset voivat itse määrittää hinnan kyseiselle maahantuonnille asetuksen (ETY) N:o 2742/82 4 artiklan 1 kohdan mukaisesti ja tässä yhteydessä ottaa huomioon:

— muiden kuin maastaviejän ja maahantuojan välillä suoritettuja liiketoimia, joiden tarkoituksena viranomaisten mielestä on joko täydellisesti

tai osittain välttää tasoitusmaksun suorittamisvelvollisuus maahantuonnin yhteydessä, tai joita ei olisi toteutettu, ellei tasoitusmaksun perimistä olisi täten kokonaan tai osittain estetty.

ja

— tuotteen hintakehityksen sellaisena kuin se on ilmennyt sen maahantuonnin jälkeisissä kauppaportaissa?

4) Onko edellä mainittu säännös mitätön kolmannen kysymyksen alakohdassa b mainitussa tapauksessa sillä perusteella, että neuvoston asetuksessa ei valtuuteta komissiota myöntämään toimivaltaisille kansallisille viranomaisille näin laajaa harkintavaltaa sen ratkaisemiseksi, onko tuontihinta tietyssä tilanteessa vähimmäistuontihintaa alhaisempi?"

Ensimmäinen kysymys

22 Kansallinen tuomioistuin on ensimmäisessä kysymyksessään pyytänyt sellaisen tasoitusmaksun laskemisessa käytettävän oikeudellisen perustan ratkaisemista, joka on määrätty ensimmäisen kerran edellä mainitun 11.2.1988 asiassa National Dried Fruit Trade Association annetun tuomion jälkeen, jolla asetuksen (ETY) N:o 2742/82 2 artiklan 2 kohta on julistettu osittain mitättömäksi, ottaen huomioon, että edellä mainitussa asetuksessa (ETY) N:o 994/88 säädetään ainoastaan maksun palauttamisesta sellaisille maahantuojille, jotka ovat suorittaneet kiinteämääräisen tasoitusmaksun osittain mitättömäksi julistetun artiklan perusteella.

23 Van der Linden mielestä yhteisöjen tuomioistuin on ensinnäkin julistanut mitättömäksi asetuksen (ETY) N:o 2742/82, jolla tasoitusmaksu on säädetty. Toiseksi

hänen mielestään tasoitusmaksua ei voitaisi määrätä vuodelta 1988 olevan asetuksen perusteella sellaisten tuotteiden osalta, jotka on tuotu maahan vuonna 1984. Lopuksi jäsenvaltioiden liikaa perimän maksun palauttamista koskeva asetus ei hänen mielestään voi olla alkuperäisen maksuvelvoitteen oikeudellinen peruste.

24 Alankomaiden hallitus ja komissio ovat huomauttaneet, ettei yhteisöjen tuomioistuin ole julistanut edellä mainitussa 11.2.1988 antamassaan tuomiossa asetusta (ETY) N:o 2742/82 kokonaisuudessaan mitättömäksi, vaan ainoastaan siltä osin kuin sillä on säädetty kiinteämääräinen tasoitusmaksu. Tästä johtuen asetuksen (ETY) N:o 2742/82 2 artiklan 2 kohta pysyy sovellettavana oikeudellisena perustana, mutta sitä on sovellettava yhteisöjen tuomioistuimen antaman tuomion mukaisesti. Asetuksen (ETY) N:o 944/88 1 artiklan 1 kohdan b alakohdassa on nimenomaan täsmennetty, miten tasoitusmaksu on laskettava yhteisön tuomioistuimen antaman tuomion jälkeen. Tämän seurauksena ensimmäistä kertaa yhteisöjen tuomioistuimen tuomion jälkeen asetettu tasoitusmaksu määräytyy asetuksen (ETY) N:o 2742/82 2 artiklan 2 kohdan ja asetuksen (ETY) N:o 994/88 1 artiklan 1 kohdan b alakohdan yhdistelmän perusteella.

25 On syytä huomata, että 11.2.1988 antamassaan tuomiossa yhteisöjen tuomioistuin on katsonut todettuaan, että tasoitusmaksun tavoitteena on vähimmäishinnan noudattaminen yhteisöstä peräisin olevien tuotteiden etusijan varmistamiseksi kuivattujen viinirypäleiden kaupassa eikä vähimmäishinnan alittaneen maahantuojan taloudellinen rankaiseminen, että kiinteämääräisen tasoitusmaksun määrääminen myös silloin, kun tuontihinta poikkeaa ainoastaan vähän vähimmäishinnasta, merkitsee taloudellista rankaisemista (tuomion 32 kohta). Edellä olevan perusteella yhteisöjen tuomioistuin on julistanut asetuksen (ETY) N:o 2742/82 mitättömäksi siltä osin kuin sillä asetetaan kiinteämääräinen tasoitusmaksu.

26 Tästä syystä asetuksen (ETY) N:o 2742/82 2 artiklan 2 kohtaa ei ole julistettu mitättömäksi kokonaisuudessaan, vaan ainoastaan siltä osin, kuin siinä säädetyn

tasoitusmaksun kiinteä määrä ylittää vähimmäishinnan ja tuontihinnan välisen erotuksen. Tästä syystä 2 artiklan 2 kohta on pysynyt yhteisöjen tuomioistuimen tuomion jälkeen sellaisen tasoitusmaksun oikeudellisena perustana, joka vastaa näiden kahden hinnan erotusta.

27 Juuri edellä mainitun seurauksena asetuksella (ETY) N:o 994/88 on säädetty suoritetun tasoitusmaksun sen osan, joka vastaa vähimmäishinnan ja tuontihinnan välisen erotuksen ylittävää määrää, palauttamisesta sellaisille maahantuojille, jotka ovat suorittaneet maksun kiinteämääräisenä. Kyseinen asetus ei siten vaikuta sellaisten maahantuojien oikeusasemaan, joita ei vielä edellä mainitun 11.2.1988 annetun yhteisöjen tuomioistuimen tuomion julistamispäivänä ollut velvoitettu suorittamaan tasoitusmaksua.

28 Edellä olevan perusteella on syytä vastata ensimmäiseen kysymykseen, että yhteisöoikeutta on tulkittava siten, että sellaisen tasoitusmaksun oikeudellinen laskuperusta, joka on määrätty ensimmäisen kerran edellä mainitun tuomion National Dried Fruit Trade Association jälkeen, on asetuksen (ETY) N:o 2742/82 2 artiklan 2 kohta siltä osin kuin sitä ei ole julistettu mitättömäksi sanotulla tuomiolla.

Toinen kysymys

29 Ottaen huomioon ensimmäiseen kysymykseen annetun vastauksen ei ole enää syytä käsitellä toista kysymystä.

Kolmas kysymys

30 Kansallinen tuomioistuin kysyy kolmannessa kysymyksessään, onko asetuksen (ETY) N:o 2742/82 4 artiklan 3 kohtaa tulkittava siten, että todellisuudessa mak-

settua tuontihintaa määritellessään toimivaltaiset viranomaiset voivat ottaa huomioon maastaviejän todellisuudessa vaatimaan ja maahantuojan todellisuudessa suorittamaan hintaan liittyvien tekijöiden lisäksi myös muita tekijöitä, kuten tasoitusmaksun välttämiseksi tehdyt muut liiketoimet sekä tuotteen hintakehityksen maahantuonnin jälkeisissä markkinaportaissa.

31 Van der Linde on huomauttanut, etteivät kansalliset viranomaiset voi nojautua maahantuonnin jälkeisiin tekijöihin tuontihintaa määrittäessään. Päinvastainen kanta merkitsisi oikeusvarmuus- ja syrjimättömyysperiaatteiden loukkaamista ja muuttaisi yhteisön vähimmäistuontihintamekanismin vähimmäismarkkinahintajärjestelmäksi maahantuotujen tuotteiden osalta.

32 Alankomaiden ja Kreikan hallitukset sekä komissio katsovat nojautuen samanaikaisesti asetuksen (ETY) N:o 2742/82 4 artiklan 3 kohdan sanamuotoon sekä yhteisön lainsäädännön tarkoitukseen, että silloin kun kansallisilla viranomaisilla on aihetta epäillä ilmoitetun hinnan totuudenmukaisuutta, ne voivat sen määrittämiseksi soveltaa kaikkia tarvittavia menetelmiä, joihin sisältyy maastaviejän ja maahantuojan välillä sovitun hinnan uudelleen arvioiminen.

33 Aluksi on syytä muistaa, että suojatoimenpiteiden tarkoituksena on estää tuotujen kuivattujen viinirypäleiden myynti epätavallisen alhaisilla hinnoilla ja että tämä tavoite voidaan saavuttaa määräämällä yhteisöön suuntautuvan maahantuonnin yhteydessä noudatettava vähimmäishinta ja tasoitusmaksu sellaisille tuotteille, joiden osalta ei ole noudatettu vähimmäishintaa (asetuksen (ETY) N:o 2742/82 johdanto-osan neljäs ja viides perustelukappale).

34 Koska asetuksen tarkoituksena on varmistaa, että kyseiset tuotteet tuodaan yhteisöön vähintään vähimmäishintaa vastaavalla hinnalla, todellinen tuontihinta on olennaisen tärkeä tekijä luodun järjestelmän moitteettoman toiminnan kannalta.

35 On myös syytä muistaa, että asetuksen (ETY) N:o 2742/82 4 artiklan 3 kohdassa, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella (ETY) N:o 936/84, säädetään nimenomaisesti, että silloin kun viranomaisilla on aihetta epäillä, ettei laskussa ilmoitettu hinta vastaa fob-hintaa alkuperämaassa, "toimivaltaiset viranomaiset soveltavat tarvittavia menetelmiä hinnan määrittämiseksi, ottamalla huomioon muun muassa maahantuojan noudattaman jälleenmyyntihinnan".

36 Edellä mainitusta säännöksestä johtuu, että silloin kun toimivaltaisilla viranomaisilla on aihetta epäillä ilmoitetun hinnan totuudenmukaisuutta, ne voivat arvioida todellisuudessa maksetun hinnan ottamalla huomioon kaikki asiaan vaikuttaneet tekijät.

37 Edellä olevan perusteella on aihetta vastata kolmanteen kysymykseen, että asetuksen (ETY) N:o 2742/82 4 artiklan 3 kohtaa on tulkittava siten, että silloin kun toimivaltaisilla viranomaisilla on aihetta epäillä ilmoitetun tuontihinnan totuudenmukaisuutta, ne voivat soveltaa kaikkia tarvittavia menetelmiä sen määrittämiseksi.

Neljäs kysymys

38 Kansallinen tuomioistuin kysyy neljännessä kysymyksessään, onko asetuksen (ETY) N:o 2742/82 4 artiklan 3 kohta mitätön, koska ottaen huomioon edellä esitetyn asetuksen (ETY) N:o 2742/82 4 artiklan 3 kohtaa koskeva tulkinta, edellä viitatussa asetuksessa (ETY) N:o 516/77 ei valtuuteta komissiota myöntämään kansallisille viranomaisille näin laajaa harkintavaltaa tuontihintaa määritettäessä.

39 Van der Linde väittää, että edellä mainittu säännös on mitätön, sillä perusasetus (ETY) N:o 516/77 ei oikeuta komissiota myöntämään kansallisille viranomaisille harkintavaltaa.

40 Alankomaiden ja Kreikan hallitukset sekä komissio sitä vastoin katsovat, että tutkittavana oleva säännös on pätevä. Ne perustavat kantansa nimenomaan välttämättömyyteen säilyttää yhteisön vähimmäishintoja koskevan lainsäädännön tehokkuus niiden moninaisten keinojen edessä, joita maahantuojat käyttävät tasoitusmaksun välttämiseksi. Komissio vetoaa kantansa tueksi myös toimivallan jakamiseen tällaisissa tapauksissa yhteisön ja jäsenvaltioiden välillä.

41 Tältä osin on syytä todeta, että komission asetus (ETY) N:o 2742/82, kuten sen johdanto-osan toisesta kappaleesta ilmenee, on annettu edellä viitatun asetuksen (ETY) N:o 516/77 14 artiklan 2 kohdan nojalla. Jälkimmäisessä säädetään, että jos tuonnin tai viennin seurauksena yhden tai useamman asetuksessa mainitun tuotteen markkinoilla yhteisössä on aiheutunut tai on vaarassa aiheutua vakavia häiriöitä, jotka saattavat vaarantaa perustamissopimuksen 39 artiklassa määrättyjen tavoitteiden saavuttamisen, "komissio päättää jäsenvaltion pyynnöstä tai omasta aloitteestaan tarvittavista toimenpiteistä, joista ilmoitetaan jäsenvaltioille ja joita sovelletaan välittömästi".

42 Esillä olevan pääasian yhteydessä ei ole kiistetty, että asetuksen (ETY) N:o 2742/82 hyväksymisen aikana yhteisön kuivattujen viinirypäleiden markkinoilla oli toteutunut neuvoston asetuksen (ETY) N:o 516/77 14 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu tilanne. Ei myöskään ole kiistetty, ettei kansallisilla viranomaisilla olisi oikeutta valvoa, että vapaaseen liikkeeseen luovutusta koskevassa ilmoituksessa ilmoitettu hinta vastaa todellista hintaa. Ainoa esille tuleva kysymys koskee sitä, onko komission kansallisille viranomaisille antama oikeus määrittää epäilyttävässä tapauksessa todellisuudessa suoritettu tuontihinta soveltamalla kaikkia tarvittavia menetelmiä asetuksen (ETY) N:o 516/77 14 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu tarvittava toimenpide.

43 Ottaen huomioon toisaalta se olennainen merkitys, joka todellisen tuontihinnan määrittämisellä on suojatoimenpidejärjestelmän moitteettoman toiminnan kannalta, ja toisaalta kansallisten viranomaisten kohtaamien tilanteiden vaihtelevuus ja monimutkaisuus, komission kansallisille viranomaisille antama valtuus määrittää tarvittaessa tuontihinta on kuivattujen viinirypäleiden markkinoilla esiintyvien

häiriöiden poistamiseksi noudatettavien toimenpiteiden tehokkaan soveltamisen kannalta asetuksen (ETY) N:o 516/77 14 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu tarvittava toimenpide.

44 Edellä olevan perusteella on syytä vastata, että esitetyn kysymyksen käsittelyssä ei ole ilmennyt tekijöitä, jotka vaikuttaisivat asetuksen (ETY) N:o 2742/82 4 artiklan 3 kohdan pätevyyteen.

Asia C-351/93

Yhteisöjen lainsäädäntö

45 Asiaan liittyvistä asiakirjoista ilmenee, että riita-asian kohteena oleva maahantuonti tapahtui vuonna 1989. Tuona aikana sovellettiin seuraavia säännöksiä.

46 Edellä viitattu neuvoston perusasetus (ETY) N:o 516/77 korvattiin edellä mainitulla asetuksella (ETY) N:o 426/86 1.3.1986 lukien.

47 Asetuksen (ETY) N:o 426/86 9 artiklan 1 kohdassa säädetään vähimmäistuontihinta tietyille tuotteille, muun muassa kuivatuille viinirypäleille. Säädettyä hintaa ei enää pidetä suojatoimenpiteenä, vaan se on pysyvästi voimassa. Asetuksen 9 artiklan 3 kohdassa säädetään tasoitusmaksun soveltamisesta, silloin kun vähimmäishintaa ei ole noudatettu.

48 Edellä mainitun asetuksen 9 artiklan 5 kohdan mukaan neuvosto antaa komission ehdotuksesta tämän artiklan soveltamista koskevat yleiset määräykset.

49 Neuvoston 23.7.1985 antama asetus (ETY) N:o 2089/85 (EYVL L 197, s. 10), jossa säädetään vähimmäistuontihintajärjestelmän soveltamista koskevat yleiset määräykset kuivattujen viinirypäleiden osalta ja joka on annettu neuvoston vanhan perusasetuksen (ETY) N:o 516/77 nojalla, on pysynyt voimassa asetuksen (ETY) N:o 426/86 25 artiklan 2 kohdan kautta, jonka mukaan "asetukseen (ETY) N:o 516/77 viittaavien johdanto-osan viittauskappaleiden ja muiden viittausten on katsottava viittaavan tähän asetukseen".

50 Asetuksen (ETY) N:o 2089/85 1 artiklan mukaan kuivattujen viinirypäleiden vähimmäistuontihinta määrätään ennen markkinointikampanjan aloittamista. Saman asetuksen 2 artiklan 1 kohdassa säädetään, että tasoitusmaksut määrätään tuontihintaportaikon perusteella.

51 Edellä mainittu komission asetus (ETY) N:o 2237/85 on annettu neuvoston vanhan perusasetuksen (ETY) N:o 516/77 nojalla. Se on pysynyt voimassa edellä mainitun uuden perusasetuksen (ETY) N:o 426/86 25 artiklan 2 kohdan nojalla. Asetuksen (ETY) N:o 2237/85 1 artiklan 2 kohdan mukaan tuontihinta muodostuu: a) fob-hinnasta alkuperämaassa ja b) kuljetus- ja vakuutuskustannuksista yhteisön tullialueelle saapumiseen asti. Saman säännöksen 3 kohdassa määritellään "fob-hinta".

52 Asetuksen 2 artiklan 2 kohdassa säädetään, että tuontihinta toistetaan vapaaseen liikkeeseen luovutusta koskevassa ilmoituksessa, johon liitetään kaikki hinnan varmistamisen kannalta tarvittavat asiakirjat.

53 Asetuksen 2 artiklan 3 kohdassa säädetään seuraavasti:

"Tapauksessa, jossa:

a) tulliviranomaisille esitetty lasku ei ole tuotteen alkuperämaassa olevan maahantuojan laatima,

tai

b) viranomaisilla on aihetta epäillä, ettei tuonti-ilmoituksessa ilmoitettu hinta vastaa todellista tuontihintaa,

tai

c) maksua ei ole suoritettu 1 artiklan 4 kohdassa säädetyn määräajan kuluessa,

toimivaltaiset viranomaiset soveltavat tarvittavia menetelmiä tuontihinnan määrittämiseksi ja ottavat huomioon erityisesti maahantuojan noudattaman jälleenmyyntihinnan."

Riita-asia ja ennakkoratkaisukysymykset

54 Van der Linde oli tuonut Alankomaihin Fitmay Limited -nimisen yhtiön nimissä Turkista peräisin olevia kuivattuja viinirypäleitä. Tuonti-ilmoitus oli tehty 15.2.1989.

55 Tarkastuksen seurauksena tarkastaja oli 21.2.1989 tekemällään päätöksellä kehottanut Van de Lindeä suorittamaan tasoitusmaksun. Kyseinen päätös perustui FIODin suorittaman tutkimuksen tuloksiin (ks. edellä kappaleet 18 ja 19).

56 Fitmay Limited ja Van der Linde ovat valittaneet tarkastajan päätöksestä College van Beroep voor het Bedrijfsleven -nimiseen tuomioistuimeen. Oikeudenkäynnin kuluessa he ovat muun muassa kiistäneet edellä mainitun asetuksen (ETY) N:o 2237/85 2 artiklan 3 kohdan pätevyyden, siltä osin kuin siinä asetetaan kansallisten viranomaisten tehtäväksi itse määrittää tuontihinta, silloin kun on aihetta epäillä, ettei vapaaseen liikkeeseen luovutusta koskevassa ilmoituksessa ilmoitettu hinta vastaa todellista tuontihintaa.

57 Näiden olosuhteiden vallitessa College van Beroep voor het Bedrijfsleven on päättänyt lykätä asian ratkaisemisen, kunnes yhteisöjen tuomioistuin on antanut ennakkoratkaisunsa seuraaviin kysymyksiin:

"1) Ottaen huomioon neuvoston asetuksen (ETY) N:o 426/86 9 artiklan säännökset, onko komission asetuksen (ETY) N:o 2237/85 2 artiklan 3 kohdan, initio, b alakohtaa in fine tulkittava siten, että silloin kun toimivaltaisilla viranomaisilla on aihetta epäillä, ettei vapaaseen liikkeeseen luovutusta koskevassa ilmoituksessa ilmoitettu tuotteiden hinta vastaa todellista tuontihintaa,

a) tosiseikkoja voidaan ottaa huomioon ainoastaan sen arvioimiseksi, mikä on todellisuudessa, joko välittömästi tai välillisesti, maastaviejän vaatima ja maahantuojan maksama tuontihinta;

vai siten, että

b) toimivaltaiset viranomaiset voivat itse arvioida kyseisen maahantuonnin hinnan asetuksen (ETY) N:o 2237/85 1 artiklan 2 kohdan mukaisesti, ja tässä yhteydessä ottaa huomioon:

— muiden kuin maastaviejän ja maahantuojan välillä suoritettuja maahantuonteja, joiden tarkoituksena viranomaisten mielestä on joko täydellisesti tai osittain välttää tasoitusmaksun suoritusvelvollisuus tuonnin yhteydessä, tai joita ei olisi toteutettu, ellei tasoitusmaksun perimistä olisi täten kokonaan tai osittain estetty;

ja

— tuotteen hintakehitys sellaisena kuin se on ilmennyt maahantuonnin jälkeisissä kauppaportaissa?

2) Onko edellä mainittu säännös mitätön ensimmäisen kysymyksen b alakohdassa mainitussa tapauksessa sillä perusteella, ettei neuvoston asetuksessa valtuuteta komissiota myöntämään toimivaltaisille kansallisille viranomaisille näin laajaa harkintavaltaa sen ratkaisemiseksi, onko tuontihinta tietyssä tapauksessa vähimmäistuontihintaa alhaisempi?"

Ensimmäinen kysymys

58 Säännösviittauksia lukuun ottamatta ensimmäinen kysymys on muotoiltu yhdenmukaisesti asiaa C-352/93 koskevan kolmannen kysymyksen kanssa. Erityisesti asetuksen (ETY) N:o 2237/85 asianomaisten säännösten aineellinen sisältö on yhdenmukainen asiaa C-352/93 koskevan kolmannen kysymyksen yhteydessä

mainittujen säännösten kanssa, vaikka jälkimmäisessä viitataan eri säännöksiin. Käsiteltävän pääasian tosiseikat huomioon ottaen kysymysten muotoilua koskevat erot eivät kuitenkaan vaikuta edellä olevaan tulkintaan. Tästä syystä molemmat osapuolet ovat yhdistäneet asian C-352/93 kolmatta kysymystä ja esillä olevaa kysymystä koskevat huomautuksensa.

59 On kuitenkin aihetta kiinnittää huomiota seuraavaan eroavaisuuteen. Kuten asetuksen (ETY) N:o 2237/85, jonka 2 artiklan 3 kohdan tulkinnasta on kyse, johdanto-osan toisesta viittauskappaleesta käy ilmi, tämä asetus on annettu perusasetuksen (ETY) N:o 516/77 4 artiklan 7 kohdan nojalla, sellaisena kuin se on muutettu 31 päivänä maaliskuuta 1984 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 988/84 1 artiklassa, jolla on muutettu hedelmä- ja vihannesjalostealan yhteisestä markkinajärjestelystä annettua asetusta (ETY) N:o 516/77 sekä yhteisestä tullitariffista annettua asetusta (ETY) N:o 950/68 (EYVL L 103, s. 11). Uuden perusasetuksen (ETY) N:o 426/86 voimaantulon jälkeen asetuksen (ETY) N:o 2237/85 johdanto-osan toisessa viittauskappaleessa oleva viittaus asetuksen (ETY) N:o 516/77 4 artiklan a kohtaan on korvattu viittauksella asetuksen (ETY) N:o 426/86 9 artiklaan, joka on sisällöltään yhdenmukainen asetuksen (ETY) N:o 516/77 4 artiklan a kohdan kanssa (ks. asetuksen N:o 426/86 25 artiklan 2 kohta sekä asetuksen liitteessä V oleva vastaavuustaulukko). Tästä syystä kysymyksessä viitataan asetuksen (ETY) N:o 426/86 9 artiklaan.

60 Näissä olosuhteissa ja kohdissa 34 ja 36 mainituilla mutatis mutandis pätevillä perusteilla asetuksen (ETY) N:o 2237/85 2 artiklan 3 kohtaa on tulkittava siten,

että silloin kun kansallisilla viranomaisilla on aihetta epäillä ilmoitetun tuontihinnan totuudenmukaisuutta, ne voivat soveltaa kaikkia tarvittavia menetelmiä hinnan määrittämiseksi.

Toinen kysymys

61 Säännösviittauksia lukuun ottamatta toisen kysymyksen sanamuoto on yhdenmukainen asiaa C-352/93 koskevan neljännen kysymyksen kanssa. Molemmat osapuolet ovat yhdistäneet asian C-352/93 neljättä kysymystä ja esillä olevaa kysymystä koskevat huomautukset.

62 Asetuksen (ETY) N:o 426/86 9 artiklan 6 kohdassa säädetään, että "vähimmäistuontihinta, tasoitusmaksun määrä sekä muut kyseisen artiklan soveltamista koskevat yksityiskohtaiset säännöt otetaan käyttöön 22 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen". Tämän niin sanotun hallintokomiteamenettelyn mukaan komissio päättää toimenpiteistä, joita sovelletaan välittömästi. Jos toimenpiteet eivät kuitenkaan ole komitean antaman lausunnon mukaisia, ne on annettava neuvostolle tiedoksi. Neuvosto voi kuukauden kuluessa päättää asiasta toisin.

63 Esille tuleva kysymys koskee sitä, onko asetuksen (ETY) N:o 2237/85 2 artiklan 3 kohta edellä olevassa 60 kohdassa esitetyn tulkinnan mukaisesti asetuksen (ETY) N:o 426/86 9 artiklan 6 kohdassa tarkoitettu yksityiskohtainen soveltamissääntö.

64 Ottaen huomioon toisaalta se olennainen merkitys, joka todellisen tuontihinnan määrittämisellä on asetuksen (ETY) N:o 426/86 9 artiklalla toimeenpannun vähimmäishintajärjestelmän moitteettoman toiminnan kannalta, ja toisaalta kansallisten viranomaisten kohtaamien tilanteiden vaihtelevuus ja monimutkaisuus,

komission kansallisille viranomaisille antama valtuus määrittää tarvittaessa tuontihinta on asetuksen (ETY) N:o 426/86 vähimmäishintoja koskevien säännösten asianmukainen soveltaminen huomioon ottaen kyseisen asetuksen 9 artiklan 6 kohdassa tarkoitettu soveltamissääntö.

65 Edellä olevan perusteella on syytä vastata, että esitetyn kysymyksen käsittelyssä ei ole ilmennyt tekijöitä, jotka vaikuttaisivat asetuksen (ETY) N:o 2237/85 2 artiklan 3 kohdan pätevyyteen.

Asia C-353/93

Yhteisön säädökset

66 Esillä oleva asia koskee entisestä Jugoslaviasta peräisin olevien griotti-kirsikoiden tuontia vuoden 1986 joulukuun ja vuoden 1988 elokuun välisenä aikana. Tuona aikana sovellettiin seuraavia säännöksiä.

67 Edellä mainitun asetuksen (ETY) N:o 426/86 9 artiklaa, jossa säädetään tietyille tuotteille vähimmäistuontihinnan, ei sovelleta griotti-kirsikoiden tuontiin. Kuitenkin vähimmäistuontihinnan noudattamisvelvollisuus griotti-kirsikoiden osalta perustuu jäljempänä mainittujen säännösten perusteella toteutettuun suojatoimenpiteeseen.

68 Asetuksen (ETY) N:o 426/86 18 artiklan 1 kohdassa ja 2 kohdan 1 alakohdassa säädetään seuraavaa:

"1. Jos tuonnin tai viennin seurauksena yhden tai useamman 1 artiklassa tarkoitetun tuotteen markkinat yhteisössä häiriintyvät tai ovat vaarassa häiriintyä vakavasti siten, että perustamissopimuksen 39 artiklan tavoitteiden saavuttaminen vaarantuu, kolmansien maiden kanssa käytävässä kaupassa voidaan toteuttaa asianmukaisia toimenpiteitä, kunnes häiriö tai sen uhka on poistunut.

Neuvosto antaa määräenemmistöllä komission ehdotuksesta yksityiskohtaiset säännöt tämän kohdan soveltamisesta sekä määrittelee ne tapaukset ja rajat, joissa jäsenvaltiot voivat toteuttaa suojatoimenpiteitä.

2. Jos 1 kohdassa tarkoitettu tilanne ilmenee, komissio päättää jäsenvaltion pyynnöstä tai omasta aloitteestaan tarpeellisista toimenpiteistä, joista ilmoitetaan jäsenvaltioille ja joita sovelletaan välittömästi."

69 Edellä viitattu asetus (ETY) N:o 516/77 on kumottu asetuksen (ETY) N:o 426/86 25 artiklalla, jossa säädetään, että säädösten johdanto-osan viittauskappaleiden ja muiden jälkimmäiseen asetukseen liittyvien viittausten on katsottava viittaavan asetukseen (ETY) N:o 426/86.

70 Juuri edellä mainitun säännöksen perusteella asetuksen (ETY) N:o 516/77 14 artiklan 2 kohta, johon viitataan edellä mainitun asetuksen (ETY) N:o 1626/85 johdanto-osan toisessa viittauskappaleessa, vastaa asetuksen (ETY) N:o 426/86 18 artiklan 2 kohtaa.

71 Asetuksen (ETY) N:o 1626/85 1 artiklassa säädetään griotti-kirsikoiden tuonnissa noudatettavasta vähimmäishinnasta (1 kohta) sekä tasoitusmaksun soveltamisesta maahantuonnissa, silloin kun vähimmäishintaa ei ole noudatettu (2 kohta).

72 Saman asetuksen 3 artiklan 1 ja 3 kohdassa säädetään:

"1. Tuontihinta muodostuu seuraavista tekijöistä:

a) fob-hinta alkuperämaassa

ja

b) kuljetus- ja vakuutuskustannukset yhteisön tullialueelle saapumiseen asti.

2. (...)

3. Jos tulliviranomaisille esitetty lasku ei ole tuotteen alkuperämaassa olevan maastaviejän laatima, tai jos viranomaisilla on aihetta epäillä, ettei ilmoitettu hinta vastaa fob-hintaa alkuperämaassa, toimivaltaiset kansalliset viranomaiset soveltavat tarvittavia menetelmiä hinnan määrittämiseksi ja ottavat huomioon erityisesti maahantuojan noudattaman jälleenmyyntihinnan."

Riita-asia ja ennakkoratkaisukysymykset

73 Yhtiö Tracotex oli tullivälittäjän ominaisuudessa tehnyt useita tuonti-ilmoituksia entisestä Jugoslaviasta peräisin olevien griotti-kirsikkaerien vapaaseen liikkeeseen luovutuksen yhteydessä. Se toimi Barendrechtissä (Alankomaat) sijaitsevan De Leeuw's Handelsonderneming BV -nimisen maahantuojayrityksen lukuun.

74 Tuonti-ilmoitukset oli tehty 17.12.1986 ja 8.8.1988 välisenä aikana. Osaan näistä selvityksistä oli liitetty lasku myyjältä, jolla ei ollut toimipaikkaa entisessä Jugoslaviassa. Muihin selvityksiin oli liitetty lasku myyjältä, jonka toimipaikka oli entisessä Jugoslaviassa, mutta joka vaati suorittamaan laskunsa erään kolmannen, Saksassa tai joka tapauksessa entisen Jugoslavian ulkopuolella sijaitsevan yrityksen tilille.

75 Vuoden 1989 aikana FIOD aloitti tarkastuksen maahantuojaliikkeessä. Tarkastaja kehotti 23.11.1989 tekemällään päätöksellä Tracotexia suorittamaan tasoitusmaksun.

76 Viimeksi mainittu valitti tarkastajan päätöksestä College van Beroep voor het Bedrijfsleven -nimiseen tuomioistuimeen. Oikeudenkäynnin aikana Tracotex kiisti edellä mainitun komission asetuksen (ETY) N:o 1626/85 3 artiklan 3 kohdan pätevyyden sillä perusteella, että siinä asetetaan jäsenvaltioiden tehtäväksi itse määrittää tuontihinta, silloin kun on aihetta epäillä ilmoitetun hinnan totuudenmukaisuutta.

77 Näiden olosuhteiden vallitessa College van Beroep voor het Bedrijfsleven on lykännyt asian käsittelyn siihen asti, kun yhteisöjen tuomioistuin on antanut ennakkoratkaisunsa seuraaviin kysymyksiin:

"1) Onko komission asetuksen (ETY) N:o 1626/85 3 artiklan 3 kohtaa, ottaen erityisesti huomioon neuvoston asetuksen (ETY) N:o 426/86 18 artiklan 2 kohdan, tulkittava siten, että silloin kun tulliviranomaisilla on aihetta epäillä, ettei ilmoitettu hinta vastaa fob-hintaa alkuperämaassa,

a) tosiseikkoja voidaan ottaa huomioon ainoastaan sen arvioimiseksi, mikä on todellisuudessa, joko välittömästi tai välillisesti, maastaviejän määräämä ja maahantuojan maksama tuontihinta;

vai siten, että

b) toimivaltaiset viranomaiset voivat itse arvioida kyseisen maahantuonnin hinnan asetuksen (ETY) N:o 1626/85 3 artiklan 1 kohdan mukaisesti ja tässä yhteydessä ottaa huomioon:

— muita kuin maastaviejän ja maahantuojan välisiä liiketoimia, erityisesti maastaviejän ja maahantuojan välissä olevissa kauppaportaissa tehtyjä liiketoimia,

ja

— maahantuojan tuotteiden osalta noudattaman jälleenmyyntihinnan, siten että tietyt kertaluonteiset maksut, jotka eivät ilmene maahan-

tuojalta ja/tai välittäjältä peräisin olevista asiakirjoista ja jotka vastaavat tiettyjä kuluja (kiinteämääräiset per 100 kg/brutto) ja tuloja (8 % välitystoimesta), vähennetään mainitusta hinnasta?

2) Onko edellä mainittu säännös mitätön ensimmäisen kysymyksen alakohdassa b mainitussa tapauksessa sillä perusteella, ettei neuvoston asetuksessa valtuuteta komissiota myöntämään toimivaltaisille kansallisille viranomaisille näin laajaa harkintavaltaa sen ratkaisemiseksi, onko tuontihinta jossakin tilanteessa vähimmäistuontihintaa alhaisempi?

3) Onko komission asetuksen (ETY) N:o 1626/85 3 artiklan 3 kohtaa tulkittava siten, että ilmaisu tuotteen 'alkuperämaassa oleva maastaviejä' tarkoittaa yksinomaan sellaista maastaviejää, jonka yrityksellä on toimipaikka alkuperämaassa?"

Ensimmäinen kysymys

78 Säännösviittauksia lukuun ottamatta ensimmäinen kysymys on muotoiltu yhdenmukaisesti asiaa C-352/93 koskevan kolmannen kysymyksen kanssa. Perusasetuksen (ETY) N:o 426/86 ja asetuksen (ETY) N:o 1626/85 asianomaiset säännökset ovat sisällöltään yhdenmukaiset vastaavasti perusasetuksen (ETY) N:o 516/77 14 artiklan 2 kohdan ja asetuksen (ETY) N:o 2742/82 4 artiklan 3 kohdan kanssa, sellaisena kuin asetus on muutettuna asetuksella (ETY) N:o 936/84. Komissio sekä Alankomaiden ja Kreikan hallitukset ovat kukin yhdistäneet asian C-352/93 kolmatta kysymystä ja esillä olevaa kysymystä koskevat huomautuksensa.

79 Suullisessa käsittelyssä Tracotex on väittänyt, että esillä oleva asia on erilainen kuin kaksi muuta asiaa. Se on erityisesti korostanut, ettei sillä ollut riippuvuussuhdetta

välittäjäyritykseen, jolta se oli ostanut griotti-kirsikoita, eikä myöskään jälleenmyyjään. Toisaalta sitä hallitseva De Leeuw's Handelsonderneming -niminen yhtiö on jatkuvasti ostanut ja jälleenmyynyt griotti-kirsikat vähimmäishintaa korkeammalla hinnalla.

80 Tässä tapauksessa tuontihinta olisi arvioitu uudelleen, ei siksi että todellisuudessa suoritettu hinta olisi ollut mahdotonta määritellä, vaan yksinkertaisesti sen vuoksi, että kyseinen hinta oli välittäjäyrityksen määräämä. Tällainen lähestymistapa olisi kuitenkin yhteisöjen tuomioistuimen tuomiossa Dinter (asia C-81/92 Dinter, tuomio 2.8.1993, Kok. 1993, s. I-4601) vahvistaman tulkinnan vastainen.

81 Joka tapauksessa tuontihinta olisi arvioitava kohtuullisella eikä mielivaltaisella tavalla. Jos tulliviranomaisille myönnettäisiin niiden harkinnan mukainen marginaali tässä yhteydessä, se olisi oikeusvarmuusperiaatteen vastaista ja se vääristäisi kauppavirtoja.

82 Aluksi on syytä palauttaa mieliin, että edellä mainitussa tuomiossa Dinter yhteisöjen tuomioistuin totesi (17 ja 18 kohdassa), että silloin kun tulliviranomaisille esitetty lasku ei ole tuotteen alkuperämaassa olevan maastaviejän laatima, asetuksen (ETY) N:o 1626/85 3 artiklan 3 kohdan mukaista tuontihinnan määrittämismenetelmää noudatetaan ainoastaan muiden tekijöiden poissaollessa tai silloin, kun tulliviranomaisilla on aihetta epäillä laskussa ilmoitetun hinnan totuudenmukaisuutta. Samassa tuomiossa yhteisöjen tuomioistuin on katsonut, ettei tasoitusmaksua voida periä edes silloin, kun maahantuoja on ostanut tuotteet välittäjältä, jolla ei ole toimipaikkaa tuotteen alkuperämaassa, silloin kun on selvää, että sekä maahantuojan välittäjälle maksama hinta että saman maahantuojan sittemmin noudattama jälleenmyyntihinta ovat vähimmäishintaa korkeammat, sillä tällaisessa tapauksessa suojatoimenpiteiden suojelutavoite on saavutettu.

83 Jos sitä vastoin on aihetta epäillä ilmoitetun hinnan totuudenmukaisuutta, ottaen huomioon asetuksen (ETY) N:o 1626/85 3 artiklan 3 kohdan ja asetuksen (ETY) N:o 2742/82 4 artiklan 3 kohdan sisällöllinen yhdenmukaisuus, jälkimmäiselle säännökselle annettua tulkintaa tukevat perustelut (ks. erityisesti yllä olevat 34 ja 36 kohta) pätevät myös edelliseen säännökseen.

84 Edellä olevan perusteella on syytä vastata esillä olevaan kysymykseen, että asetuksen (ETY) N:o 1626/85 3 artiklan 3 kohtaa on tulkittava siten, että silloin kun toimivaltaisilla viranomaisilla on aihetta epäillä ilmoitetun tuontihinnan totuudenmukaisuutta, ne voivat soveltaa kaikkia tarvittavia menetelmiä asianomaisen hinnan määrittämiseksi.

Toinen kysymys

85 Säännösviittauksia lukuun ottamatta toinen kysymys on yhdenmukainen asiaa C-352/93 koskevan neljännen kysymyksen kanssa. Asianomaiset perusasetuksen (ETY) N:o 426/86 ja asetuksen (ETY) N:o 1626/85 säännökset ovat samaten sisällöllisesti yhdenmukaisia vastaavien neljännessä kysymyksessä viitattujen säännösten kanssa. Komissio sekä Alankomaiden ja Kreikan hallitukset ovat kukin yhdistäneet asian C-352/93 neljättä kysymystä sekä esillä olevaa kysymystä koskevat huomautuksensa.

86 Suullisen käsittelyn kuluessa Tracotex on väittänyt, että asetuksessa (ETY) N:o 426/86 ei valtuuteta komissiota antamaan kansallisille viranomaisille näin laajaa harkintavaltaa tuontihinnan määrittämiseksi.

87 Ottaen huomioon edellä kappaleissa 41—43 esitetyt mutatis mutandis pätevät perustelut, on syytä vastata, ettei esitetyn kysymyksen käsittelyssä ole ilmennyt tekijöitä, jotka vaikuttaisivat asetuksen (ETY) N:o 1626/85 3 artiklan 3 kohdan pätevyyteen.

Kolmas kysymys

88 Alankomaiden hallitus ja komissio ovat katsoneet, että asetuksen (ETY) N:o 1626/85 3 artiklan 3 kohdassa mainitulla maastaviejällä voidaan tarkoittaa yksinomaan sellaista maastaviejää, jolla on toimipaikka tuotteen alkuperämaassa.

89 Tracotex on ehdottanut kielteistä vastausta esillä olevaan kysymykseen. Se korostaa, että ottaen huomioon asetuksen (ETY) N:o 1626/85 ja tuomion Dinter tarkoitus, välittäjän toimipaikka ei ole asianmukainen peruste 3 artiklan 3 kohdan soveltamiseksi, jos näytetään toteen, että maahantuoja on ostanut ja jälleenmyynyt tuotteen vähimmäistuontihintaa korkeammalla hinnalla.

90 Edellä mainittu vastaväite perustuu tulkintaan, jonka mukaan tasoitusmaksun soveltamiseksi riittää, ettei maastaviejällä ole toimipaikkaa tuotteen alkuperämaassa. Tällainen tulkinta ei kuitenkaan ole oikea. Itse asiassa, kuten edellä mainitusta tuomiosta Dinter ilmenee, tasoitusmaksua ei voida periä, jos on selvää, että sekä maahantuojan välittäjälle maksama hinta että saman maahantuojan sittemmin harjoittama jälleenmyyntihinta ovat vähimmäishintaa korkeampia (ks. edellä 82 kohta).

91 Muilta osin voidaan tyytyä toteamaan, että asetuksen (ETY) N:o 1626/85 3 artiklan 3 kohdan selvän sanamuodon perusteella ilmaisulla "tuotteen alkuperämaassa oleva maastaviejä" voidaan tarkoittaa yksinomaan sellaista maastaviejää, jonka yritykseliä on toimipaikka tuotteen alkuperämaassa.

92 Edellä olevan perusteella on syytä vastata esillä olevaan kysymykseen, että asetuksen (ETY) N:o 1626/85 3 artiklan 3 kohtaa on tulkittava siten, että ilmaisulla

"maastaviejä tuotteen alkuperämaassa" tarkoitetaan yksinomaan maastaviejää, jonka yrityksellä on toimipaikka tuotteen alkuperämaassa.

Oikeudenkäyntikulut

Alankomaiden ja Kreikan hallituksille sekä Euroopan yhteisöjen komissiolle, jotka ovat esittäneet huomautuksensa tuomioistuimelle, aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Koska esitetty oikeudenkäyntikuluvaatimus kuuluu pääasian asianosaisten osalta kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevaan oikeudenkäyntiin, kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto)

on ratkaissut College van Beroep voor het Bedrijfslevenin kolmella 23 päivänä huhtikuuta 1993 päivätyllä ratkaisupyynnöllä esittämät kysymykset seuraavasti:

Asiassa C-352/93

1) **Yhteisöoikeutta on tulkittava siten, että sellaisen tasoitusmaksun oikeudellinen laskuperusta, joka on määrätty ensimmäisen kerran tuomion National Dried Fruit Trade Association (asia 77/86, tuomio 11.2.1988, Kok. 1988, s. 757) jälkeen, on komission 13 päivänä lokakuuta 1982 antaman asetuksen**

(ETY) N:o 2742/82 2 artiklan 2 kohta, joka koskee kuivattujen viinirypäleiden tuonnissa sovellettavia suojatoimenpiteitä, siltä osin kuin sitä ei ole julistettu mitättömäksi sanotulla tuomiolla.

2) Asetuksen (ETY) N:o 2742/82 4 artiklan 3 kohtaa on tulkittava siten, että silloin kun toimivaltaisilla viranomaisilla on aihetta epäillä ilmoitetun tuontihinnan totuudenmukaisuutta, ne voivat soveltaa kaikkia tarvittavia menetelmiä hinnan määrittämiseksi.

3) Esitetyn kysymyksen käsittelyssä ei ole ilmennyt tekijöitä, jotka vaikuttaisivat asetuksen (ETY) N:o 2742/82 4 artiklan 3 kohdan pätevyyteen.

Asiassa C-351/93

1) Komission 30 päivänä heinäkuuta 1985 antaman asetuksen (ETY) N:o 2237/85 2 artiklan 3 kohtaa, jossa säädetään kuivattujen viinirypäleiden tuonnissa noudatettavan vähimmäishintajärjestelmän soveltamista koskevat yksityiskohtaiset erityissäännöt, on tulkittava siten, että silloin kun kansallisilla viranomaisilla on aihetta epäillä ilmoitetun tuontihinnan totuudenmukaisuutta, ne voivat soveltaa kaikkia tarvittavia menetelmiä kyseisen hinnan määrittämiseksi.

2) Esitetyn kysymyksen käsittelyssä ei ole ilmennyt tekijöitä, jotka vaikuttaisivat asetuksen (ETY) N:o 2237/85 2 artiklan 3 kohdan pätevyyteen.

Asiassa C-353/93

1) Komission 14 päivänä kesäkuuta 1985 antaman asetuksen (ETY) N:o 1626/85 3 artiklan 3 kohtaa, joka koskee eräiden griotti-kirsikoiden tuonnissa sovellettavia suojatoimenpiteitä, on tulkittava siten, että silloin kun toimivaltaisilla viranomaisilla on aihetta epäillä ilmoitetun tuontihinnan totuudenmukaisuutta, ne voivat soveltaa kaikkia tarvittavia menetelmiä kyseisen hinnan määrittämiseksi.

2) Esitetyn kysymyksen käsittelyssä ei ole ilmennyt tekijöitä, jotka vaikuttaisivat asetuksen (ETY) N:o 1626/85 3 artiklan 3 kohdan pätevyyteen.

3) Asetuksen (ETY) N:o 1626/85 3 artiklan 3 kohtaa on tulkittava siten, että ilmauksella "tuotteen alkuperämaassa oleva maastaviejä" tarkoitetaan yksinomaan maastaviejää, jonka yrityksellä on toimipaikka tuotteen alkuperämaassa.

Schockweiler Kapteyn Mancini

Kakouris Murray

Julistettiin Luxemburgissa 19 päivänä tammikuuta 1995.

Kirjaaja

R. Grass

Kuudennen jaoston puheenjohtaja

F. A. Schockweiler